

РЕЦЕНЗИЯ

От: *проф. д-р Мария Златкова Станкова*
ЮЗУ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

Научна специалност: Икономика и управление на туризма

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност „Икономика и управление“ (Туризм)* в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № 974/26.03.2025 г. на Ректора на УНСС за провеждане на процедура за придобиване на ОНС "доктор" по ПН 3.8. Икономика, докторска програма "Икономика и управление (туризм)".

Автор на дисертационния труд: *Десислава Александрова Александрова*
Тема на дисертационния труд: *Привлекателност на дестинациите за медицински туризм*

1. Информация за дисертанта

Кандидатът, Десислава Александрова Александрова, се е обучавала по докторска програма към катедра „Икономика на туризма“, Факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС по научна специалност „Икономика и управление“ (Туризм), съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 930/27.04.2020 г. Обучението е осъществено в *редовна форма, трансформирана в задочна форма* (Заповед № 146/24.01.2024 г.) през периода 2020 - 2025 г.

Десислава Александрова Александрова е придобила ОКС „Бакалавър“ в НСА „Васил Левски“ по специалност „Кинезитерапия“ (1999-2004). В същото висше училище е продължила и в магистърска степен, като отново се е обучавала в специалност „Кинезитерапия“. Има и още едно бакалавърско образование в специалност „Медицинска сестра“, което е завършила в периода 2010 – 2014 в МУ-София. Притежава и магистърска степен по „Управление на здравните грижи“ (2019-2021) от МУ-София.

Професионалната реализация на Д. Александрова започва в УМБАЛ „Лозенец“ като кинезитерапевт (2008 – 2020). Работила е и в „Есте клиник“ като кинезитерапевт, в „Инканто“ като администратор-рецепция, УМБАЛ „Токуда“ и УБАЛСМП „Пирогов“ като медицинска сестра. Има и професионален опит от над четири години в туризма, свързан с работа като фитнес-инструктор, кинезитерапевт и медицинска сестра в хотелите Downtown и Кемпински.

Не се установяват данни за Десислава Александрова за заемани академични и други длъжности в периода (вкл. длъжности извън ВУ или научна организация).

Кандидатът е изпълнил задълженията си по индивидуалния план, като е положил всички изпити – общо шест на брой, и е разгласил в достатъчна степен резултатите от изследването си в общо осем публикации за периода 2020 – 2023 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният по процедурата за публична защита дисертационен труд на тема „*Привлекателност на дестинациите за медицински туризъм*“, е разработен в обем от 283 стандартни страници. От тях 234 страници съдържат основния текст, 5 страници са увод, 3 страници - заключение, 17 страници - използвана литература, 20 страници - приложения. Основният текст е онагледен със 7 таблици и 31 фигури. В структурно отношение, изследването включва три глави, относително балансирано разположени и обвързани в логиката на докторанта, според която изложението се базира на знания и разбиране за здравето от медицинска гледна точка, и интегрирането му в туризма.

Библиографският списък на труда включва 168 заглавия и интернет източници на български, руски, английски, немски език. Използваната научна литература показва добра осведоменост на дисертанта по разглежданата проблематика. Видно от списъка, преобладават **заглавия от последните пет години**, което свидетелства за **актуалност** на използваните източници.

Поставянето на въпросите за дестинациите за медицински туризъм и тяхната привлекателност, също е във фокуса на **актуалността**, с оглед на факта, че международния пазар на медицински туризъм се развива динамично. С цел получаване на медицинско лечение, ежегодно в страна, различна от постоянното им местоживееие, пътуват милиони хора. Обикновено, пътуванията са до по-слабо развити страни, за да се получи достъп до здравни услуги на значително по-ниска цена. При отчитане развитието на тези тенденции, считам, че в дисертационния труд правилно

са изведени факторите, обуславящи привлекателността на дестинацията за медицински туризъм, сред които докторантът посочва качеството на медицинските услуги, нивото на обслужване, репутацията на лечебните заведения, достъпността на цените, правната регулация, както и наличието на допълнителни удобства като климатични и природни условия и пр.

Десислава Александрова е дефинирала коректно обекта, предмета, основната теза на дисертационния труд. Прави впечатление обаче, че целта на изследване е представена най-общо, в частта посветена на актуалността в развитието на медицинския туризъм. При все това, в продължение, има изведени шест задачи за нейното постигане. Формулирани са и три хипотези, чрез които да се разгърне изследователската теза, че развитието на медицинския туризъм води и до развитие на туристическите дестинации, като способства повишаването на тяхната атрактивност и специализация.

Общата ми оценка по тези пунктове е, че те отразяват общата рамка на изследване в дисертационния труд, при все че считам, че разработката би спечелила от по-голяма конкретика на формулировката и прецизиране на терминологията.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Трите основни части на представения за рецензия дисертационен труд, следват класически формат на изследване, при който се излагат теоретични аспекти, надграждани в приложна посока в опит за организиране на усъвършенстван модел на развитие на привлекателна дестинация за медицински туризъм (с. 225).

След като се запознах с труда, както и на базата на собствения ми професионален опит, приемам виждането на кандидата, че разбирането на медицинския елемент на медицинския туристически продукт при предлагането на медицински туризъм, рефлектира върху имиджа и привлекателността на съответната дестинация. Тази позиция е добре видима в *глава първа* на дисертационния труд, която включва осем параграфа. В тях са представени понятията за туризъм, с оглед на специализираното предлагане при здравния и медицински туризъм. Дефинициите им са изведени в исторически план, на базата на част от установени от автора, специализирани публикации по темата, като се уточнява, че за медицински туризъм не е налична ясно изведена дефиниция (в международен план). Интересен момент е разглеждането на здравето като капитал, на здравноосигурителните системи и на мястото на информационните и комуникационни технологии в медицинския туризъм. Отделено е внимание и на класификация на потребителите на медицински

туризъм, push и pull факторите, повлияващи ги, както и е направено конкретизиращо ранжиране на здравните потребности в пирамида, която докторантът „построява“ по модела на Маслоу.

Втората глава на дисертационния труд, в шест параграфа, изяснява въпросите на привлекателността на дестинацията за медицински туризъм. В известна степен, тук отново се наблюдават терминологични уточнения, които би се очаквало да имат своето място в предходната глава. В случая, те са представени с цел изясняване на понятия като привлекателност, управление и развитие на дестинацията, комуникация на дестинацията и удовлетвореност на потребителите, бранд, маркетинг, отнесени към медицинския туризъм и дестинациите, развиващи го. Независимо от това, трябва да се отбележи привеждането на примери за добри световни практики в медицинския туризъм, които са разгледани, преди всичко, като възможност за приложение в България. С референция към Индекса на медицинския туризъм (МТИ), който измерва привлекателността и имиджа на дестинациите за медицински туризъм, са проучени практики от общо 10 държави - Канада, Сингапур, Япония, Испания, Обединеното кралство, Дубай, Коста Рика, Израел, Абу Даби, Индия. В допълнение са представени още две практики - от Турция и Швеция, които също са след лидерите на пазара на медицинския туризъм. Специално внимание е отделено на ресурсите за развитие на медицински туризъм в България, като е подчертан потенциала ѝ по отношение на туристическите ресурси, включително множество хидротермални ресурси и традициите в балнеолечението и климатолечението, както и степента на развитие на здравната инфраструктура, наличието на висококвалифицирани медицински специалисти и конкурентните цени на медицинските услуги. Обосновано е тяхното значение за сектора.

Глава трета на дисертационния труд се състои от три параграфа - Методика и инструментариум на изследването, Емпирично изследване на атрактивността на дестинацията и Модел за развитие на дестинации за медицински туризъм с приложението му в България. В тази част от труда, е конкретизирана изследователската цел, с оглед на емпиричната оценка на привлекателността на България, като дестинация за медицински туризъм. Представен е анализ на възприятията на медицинските туристи на базата на анкетно проучване по въпросник от 39 въпроса, проведено в периода декември 2024-януари 2025 г. Идентифицирани са ключовите фактори за повишаване на конкурентното позициониране на дестинация България в сектора на медицинския туризъм и конкурентоспособността на предлаганите услуги. Моделът за развитие на привлекателна дестинация за медицински туризъм е организиран на примера на швейцарския курорт

Бат Рагаз и неговата продуктова политика при предлагане на медицински туризъм, съотнесен към туристически район Северно Черноморие (според Концепцията за туристическо райониране на България, 2015 г., както уточнява автора).

Методологическата рамка на изследването е представена в уводната част като общ подход, методи и инструментариум. Авторът се спира на класически подход, съчетаващ качествени и количествени анализи. Емпириката в трета глава е осигурена чрез стандартизирани въпросници и е обработена с помощта на математико-статистически методи, след което е анализирана и обобщена.

В заключението, докторант Александрова представя своите изводи във връзка с изследваните проблеми на развитието на дестинациите за медицински туризъм и, в частност, за България като такава. Специално внимание, бих обърнала на този фон, върху авторовата позиция по постигането на устойчивост в развитието на медицински туризъм в България, която споделям: *ефективното сътрудничество и публично частните партньорства между всички заинтересовани страни, включително държавни институции, местни общности, здравни и медицински институции, туристическия сектор, транспортни услуги и посреднически организации, е от решаващо значение.*

Обзорното разглеждане на дисертационния труд до тук, ми позволява да приема, че формулираната теза и поставените задачи са постигнати. Етапите на изследването са добре идентифицирани и илюстрирани (на стр. 166, табл. 7) и са общо четири на брой - Основни елементи на изследването, Методология и изследователски инструментариум, Събиране на данни за проучването, Обработка и анализ на получените резултати. Като следствие от тях, са изведени препоръки и концепции за последващо развитие (на медицинския туризъм за дестинация България), при все че намирам за нужна по-голяма конкретика на формулировките.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемайки, че дисертационния труд прави впечатление с актуалността на разглежданата проблематика, следва да се посочи неговия принос по темата за медицинския туризъм и неговото въздействие върху привлекателността на дестинация България.

Докторант и научен ръководител са извели четири приносни момента, които считам за релевантни. Сред тях, ще открия преди всичко, предложените за анализ, световни добри практики на медицински туризъм и обвързването на анализа им с нуждите от разработване на стратегия за

развитие на медицинския туризъм в България. Считаю, че това е от значение, особено в съчетание с опита за идентифициране на фактори, имащи отношение към привлекателността на дестинациите за медицински туризъм. В допълнение, приемам ги за съответстващи на предложени модел за развитие и управление на дестинация за медицински туризъм (в контекста на България).

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По процедурата се посочват общо осем самостоятелни публикации, реализирани в периода 2020-2023 г., както следва:

1. Александрова, Д., *Медицинският туризъм за развитието на дестинациите, Сборник с доклади от научната конференция, Колеж по туризъм-Бургас, Университет „Проф. д-р Асен Златаров”, 24-25.09.2020, стр.159-165.*

2. Александрова, Д., *Медицинските заведения като основа за развитие на медицинския туризъм, Сборник с доклади от юбилейната научната конференция с международно участие „Туризм и свързаност“, ИУ-Варна; 30 – 31.10.2020, стр. 408-414.*

3. Александрова, Д., *Добри практики за медицински туризъм на Балканския полуостров, Десета юбилейна международна научна конференция за студенти и докторанти „Инфраструктура: бизнес и комуникация“, „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС; 21.04.2021, стр.331-339.*

4. Александрова, Д., *Негативни проявления от приложението на медицинския туризъм, Международна научнопрактическа конференция „Устойчиво развитие и социалноикономическа кохезия през XXI век – тенденции и предизвикателства“; СА „Д. А. Ценов“, Свищов, 8-9.11.2021, стр. 754-760.*

5. Александрова, Д., *Въздействие на COVID-19 върху медицинския туризъм“, Годишник на ВУМ, том XV, XVIII Международна научна конференция „Информационни и комуникационни технологии в образованието, туристическата индустрия, бизнеса и други области: съвременни реалности и тенденции на развитие; ВУМ-Варна, 11-12 юли 2022, стр.81-89.*

6. Александрова, Д., *Интернет и социалните мрежи като фактори за развитие на медицинския туризъм, Единадесета юбилейна международна конференция за студенти и докторанти: „Инфраструктура: бизнес и комуникации“ ; УНСС; 25 април 2023.*

7. Alexandrova, D., *Medical tourist motivation, Tourism for sustainable future proceedings of the international scientific conference, 18-19.05.2023, стр.728 – 736.*

8. Александрова, Д., *Съвременният туризъм – преосмисляне на възможностите за развитие на дестинациите за медицински туризъм, Международна научна конференция и 16-ти Черноморски туристически форум: „Съвременният туризъм – преосмисляне на възможности и модели за развитие“, 29-30.09.2023, стр.366 – 373*

В посочените научни публикации фактически е отразен в голяма степен дисертационния труд, в различни степени на неговата завършеност

и с акцент върху отделни проблемни моменти и научни търсения. На тази база докторантката изпълнява минималните изисквани точки по групи показатели за присъждане на ОНС „доктор“ за област 3. Социални, стопански и правни науки, 3.8 Икономика, съгласно действащия Правилник за прилагане на ЗРАСРБ – общо 80 точки.

6. Оценка на автореферата

По процедурата е представен автореферат, в който коректно и съответстващо на структурата, е отразено съдържанието на дисертационния труд. Обемът му е 49 страници текст, включващи представяне на отделните части на дисертационната разработка, приносните моменти и публикациите по нея, както и декларация на авторство.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към докторант Десислава Александрова ще отправя *три* препоръки. Те целят преди всичко да провокират вниманието ѝ в посока на бъдеща работа, като не намаляват положителната ми оценка за постигнатите от изследователски резултати. *Първата* е от техническо естество и се отнася до използваните илюстративните подходи и материали към тематиката, с която кандидата се занимава при своите изследователски търсения. Според мен, особено в частта на модела, който е и акцент на труда, би било добре да са по-богати. *Втората*, отново се отнася до предложения модел за развитие и управление на дестинацията за медицински туризъм. Считам, че в бъдещите си разработки би било добре, Д. Алексова да обоснове по-детайлно и задълбочено обвързаността между медицинския туризъм, ресурсните възможности на дестинацията и факторите, обуславящи привлекателността ѝ, във връзка медицинския туризъм. *Третата*, е най-обща, и се отнася до прецизиране на отделни термини, имащи сходно значение и използващи се като взаимно заменяеми. Считам, че начина по който се борава с тях в разработката, не ориентира в достатъчна степен четящия.

8. Заключение

Обобщавайки позицията си, считам, че представеният за рецензиране дисертационен труд е самостоятелно дело на докторанта и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на Правилника за прилагането му, както и на вътрешната рамка на УНСС. По процедурата за публична защита, кандидатът е представил завършен изследователски труд, в който се

съдържат научно-приложни приноси по темата за медицинския туризъм и привлекателността на дестинациите, развиващи го.

Въз основа на представените обстоятелства в отделните точки от 1 до 7 на рецензията, заявявам своята положителна оценка за дисертационния труд на тема „Привлекателност на дестинациите за медицински туризъм“, разработен от Десислава Александрова Александрова и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на кандидата образователната и научната степен “доктор” в ПН 3.8 Туризъм по научна специалност „Икономика и управление“ (Туризъм) в УНСС.

17.04.2025 г.
Благоевград

Подпис:
Проф. д-р М. Станкова

ACADEMIC REVIEW

By:

Prof. Dr. Mariya Zlatkova Stankova
South-West University "Neofit Rilski"

Scientific Specialty: *Economics and Management of Tourism*

Regarding:

Doctoral dissertation for awarding the educational and scientific degree "**Doctor**" in the scientific specialty "Economics and Management" (Tourism) at UNWE.

Basis for presenting the review:

Participation in the academic jury for the defense of the dissertation, in accordance with Order № 974/26.03.2025 by the Rector of UNWE, for conducting the procedure for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 3.8. Economics, doctoral program "Economics and Management (Tourism)."

Author of the dissertation: Desislava Aleksandrova Aleksandrova

Title of the dissertation: *Attractiveness of Destinations for Medical Tourism*

1. Information about the Candidate

The candidate, Desislava Aleksandrova Aleksandrova, was enrolled in the doctoral program within the Department of Tourism Economics, Economics of Infrastructure Faculty at UNWE, in the scientific specialty "Economics and Management" (Tourism), under the Order of the Vice-Rector for Research at UNWE № 930/27.04.2020. The study was initially conducted in full-time form, which was converted into part-time form (Order № 146/24.01.2024) during the period 2020–2025.

Desislava Aleksandrova Aleksandrova obtained a Bachelor's degree from the National Sports Academy “Vasil Levski” in the specialty “Kinesitherapy” (1999–2004). She continued in the same university for a Master's degree, again in “Kinesitherapy.” She also holds a second Bachelor's degree in the specialty “Nursing,” completed between 2010–2014 at the Medical University of Sofia. Additionally, she has earned a Master's degree in “Health Care Management” (2019–2021) from the Medical University of Sofia.

Desislava Aleksandrova’s professional experience began at the University Hospital “Lozenets” as a kinesitherapist (2008–2020). She has also worked at “Este Clinic” as a kinesitherapist, “Incanto” as a receptionist/administrator, as well as in “Tokuda” University Hospital and the University Emergency Hospital “Pirogov” as a nurse. She also has more than four years of experience in tourism, related to working as a fitness instructor, kinesitherapist, and nurse in the Downtown and Kempinski hotels.

There is no available information indicating that Desislava Aleksandrova has held any academic or other professional positions during the relevant period (including positions outside higher education institutions or scientific organizations).

The candidate has fulfilled her obligations under the individual plan, having passed all six required exams, and has disseminated her research results sufficiently in a total of eight publications for the period 2020–2023.

2. General Characteristics of the Presented Dissertation

The dissertation presented for public defense, titled *"Attractiveness of Destinations for Medical Tourism"*, is developed with a total length of 283 standard pages. Of these, 234 pages contain the main body of text, 5 pages are dedicated to the introduction, 3 pages to the conclusion, 17 pages to the bibliography, and 20 pages to appendices. The main text is illustrated with 7 tables and 31 figures. Structurally, the research is divided into three chapters, which are relatively balanced in volume and logically connected. The exposition is based on knowledge and understanding of health from a medical perspective and its integration into tourism.

The bibliography includes 168 titles and internet sources in Bulgarian, Russian, English, and German. The used academic literature demonstrates the candidate’s good awareness of the topic. The list shows a predominance of sources from the past five years, which indicates the relevance of the references used.

The topic of medical tourism destinations and their attractiveness is highly current, considering the dynamic development of the international medical tourism market. Millions of people travel annually to countries other than their own permanent residence to receive medical treatment. Typically, these trips are to less developed countries in order to access healthcare services at significantly

lower prices. Taking into account these trends, I consider that the dissertation has correctly identified the factors determining the attractiveness of a destination for medical tourism. Among these, the candidate highlights the quality of medical services, the level of service, the reputation of medical institutions, price accessibility, legal regulations, and the presence of additional advantages such as climate and natural conditions.

Desislava Aleksandrova correctly defines the object, subject, and main thesis of the dissertation. It is noteworthy, however, that the research goal is presented somewhat generally, in the section dedicated to the relevance of medical tourism development. Nevertheless, the dissertation outlines six tasks aimed at achieving this goal. Three hypotheses are also formulated, which serve to unfold the research thesis that the development of medical tourism leads to the development of tourism destinations, enhancing their attractiveness and specialization.

My overall assessment of these points is that they reflect the general research framework of the dissertation. However, I believe the work would benefit from more precise wording and clearer terminology.

3. Evaluation of the Obtained Scientific and Applied Results

The three main parts of the dissertation submitted for review follow the classical structure of a scientific study, in which theoretical aspects are presented, then built upon in an applied direction, ultimately aiming to organize an improved model for developing an attractive destination for medical tourism (p. 225).

After reviewing the dissertation and based on my own professional experience, I accept the candidate's viewpoint that the understanding of the medical element of the medical tourism product reflects directly on the image and attractiveness of the respective destination. This position is clearly expressed in the first chapter of the dissertation, which includes eight subsections. These present tourism-related concepts in the context of specialized offerings such as health and medical tourism. Definitions are derived historically, based on selected specialized publications identified by the author. It is noted that there is no internationally agreed-upon definition of medical tourism. An interesting aspect is the consideration of health as capital, the structure of health insurance systems, and the role of information and communication technologies in medical tourism. Attention is also given to the classification of medical tourism consumers, the push and pull factors influencing them, and a specific ranking of health needs, which the PhD candidate constructs based on Maslow's hierarchy of needs.

The second chapter of the dissertation, divided into six subsections, clarifies issues related to the attractiveness of destinations for medical tourism. To some extent, this section again addresses terminological clarifications, which might have been expected in the previous chapter. Here, however, these terms are presented with the purpose of explaining concepts such as attractiveness,

management and development of the destination, destination communication, user satisfaction, branding, and marketing — all in the context of medical tourism and the destinations that develop it. Regardless of this, it should be noted that the dissertation includes examples of good global practices in medical tourism, which are primarily viewed as applicable to Bulgaria. With reference to the Medical Tourism Index (MTI), which measures the attractiveness and image of destinations for medical tourism, practices from ten countries are analyzed: Canada, Singapore, Japan, Spain, the United Kingdom, Dubai, Costa Rica, Israel, Abu Dhabi, and India. In addition, two more practices — from Turkey and Sweden — are presented, as both countries are also among the leaders in the medical tourism market. Special attention is given to Bulgaria's resources for developing medical tourism, with the candidate emphasizing its potential in terms of tourism resources — including numerous hydrothermal springs and traditions in balneotherapy and climatotherapy — as well as the development level of its healthcare infrastructure, the presence of highly qualified medical professionals, and the competitive prices of medical services. The significance of these factors for the sector is well justified.

The third chapter of the dissertation consists of three subsections: *Methodology and Research Tools*, *Empirical Study of Destination Attractiveness*, and *A Model for the Development of Medical Tourism Destinations with Application to Bulgaria*. In this part of the dissertation, the research goal is further specified through an empirical evaluation of Bulgaria's attractiveness as a destination for medical tourism. An analysis of perceptions among medical tourists is presented, based on a survey of 39 questions conducted between December 2024 and January 2025. Key factors for enhancing the competitive positioning of Bulgaria in the medical tourism sector and the competitiveness of the offered services are identified. The model for developing an attractive destination for medical tourism is structured based on the example of the Swiss resort Bad Ragaz and its product policy in medical tourism, adapted to the Northern Black Sea tourism region (according to the Concept for Tourism Zoning of Bulgaria, 2015, as noted by the author).

The methodological framework of the research is presented in the introduction as a general approach, including methods and tools. The author applies a classical approach, combining qualitative and quantitative analysis. The empirical data in the third chapter is gathered using standardized questionnaires and processed using mathematical-statistical methods, followed by analysis and summarization.

In the conclusion, PhD candidate Aleksandrova presents her findings regarding the examined issues in the development of medical tourism destinations, with a special focus on Bulgaria. Against this background, I would like to highlight the author's position on achieving sustainable development in Bulgarian medical tourism — a view which I share: effective cooperation and public-private partnerships between all stakeholders — including government

institutions, local communities, healthcare and medical institutions, the tourism sector, transport services, and intermediaries — are crucial.

This overview of the dissertation enables me to affirm that the formulated thesis and outlined research tasks have been achieved. The research stages are clearly identified and illustrated (p. 166, Table 7), comprising four stages in total: *Main Research Elements, Methodology and Research Tools, Data Collection for the Study, and Processing and Analysis of the Results*. As a result, recommendations and concepts for the further development of medical tourism in Bulgaria are outlined, although I believe that greater precision in the wording would strengthen the study.

4. Evaluation of Scientific and Applied Contributions

Assuming that the dissertation impresses with the relevance of the topic under discussion, it is necessary to point out its contribution to the subject of medical tourism and its impact on the attractiveness of Bulgaria as a destination.

The doctoral student and scientific supervisor have outlined four points of contribution, which I consider relevant. Among them, I would particularly highlight the analysis of global best practices in medical tourism and the linking of this analysis to the needs for developing a strategy for the advancement of medical tourism in Bulgaria. I believe this is significant, especially in combination with the attempt to identify factors related to the attractiveness of destinations for medical tourism. In addition, I find these contributions consistent with the proposed model for development and management of a medical tourism destination (in the context of Bulgaria).

5. Evaluation of Publications Related to the Dissertation

According to the procedure, a total of eight independent publications are listed, produced in the period 2020–2023, as follows:

1. Aleksandrova, D., *Medical Tourism for the Development of Destinations*, Proceedings of the Scientific Conference, College of Tourism – Burgas, University "Prof. Dr. Asen Zlatarov", 24–25.09.2020, pp. 159–165.
2. Aleksandrova, D., *Medical Institutions as a Basis for the Development of Medical Tourism*, Proceedings of the Jubilee Scientific Conference with International Participation "Tourism and Connectivity", University of Economics – Varna; 30–31.10.2020, pp. 408–414.
3. Aleksandrova, D., *Good Practices for Medical Tourism on the Balkan Peninsula*, Tenth Jubilee International Scientific Conference for Students and PhD Students "Infrastructure: Business and Communication", "Economics of Infrastructure" at UNWE; 21.04.2021, pp. 331–339.
4. Aleksandrova, D., *Negative Manifestations from the Application of Medical Tourism*, International Scientific and Practical Conference "Sustainable Development and Socio-

Economic Cohesion in the 21st Century – Trends and Challenges"; D. A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov, 8–9.11.2021, pp. 754–760.

5. Aleksandrova, D., *Impact of COVID-19 on Medical Tourism*, Yearbook of VUM, vol. XV, XVIII International Scientific Conference "Information and Communication Technologies in Education, Tourism Industry, Business and Other Fields: Modern Realities and Development Trends"; VUM – Varna, 11–12 July 2022, pp. 81–89.

6. Aleksandrova, D., *Internet and Social Media as Factors for the Development of Medical Tourism*, Eleventh Jubilee International Conference for Students and PhD Students: "Infrastructure: Business and Communication"; UNWE; 25 April 2023.

7. Alexandrova, D., *Medical Tourist Motivation, Tourism for a Sustainable Future*, Proceedings of the International Scientific Conference, 18–19.05.2023, pp. 728–736.

8. Aleksandrova, D., *Contemporary Tourism – Rethinking the Opportunities for the Development of Medical Tourism Destinations*, International Scientific Conference and 16th Black Sea Tourism Forum: "Contemporary Tourism – Rethinking Opportunities and Models for Development", 29–30.09.2023, pp. 366–373.

These scientific publications reflect to a significant extent the content of the dissertation, in different stages of its development and with a focus on specific problem areas and scientific inquiries. On this basis, the doctoral candidate fulfills the minimum required point threshold under the indicator groups for awarding the educational and scientific degree “Doctor” in area 3. Social, Economic, and Legal Sciences, field 3.8 Economics, according to the current Regulation for the Implementation of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria — totaling 80 points.

6. Evaluation of the Dissertation Abstract

As part of the procedure, an abstract has been submitted, in which the content of the dissertation is correctly and appropriately reflected according to its structure. The abstract consists of 49 pages of text, which include a presentation of the individual parts of the dissertation, the contribution statements, and the related publications, as well as a declaration of authorship.

7. Critical Remarks, Recommendations, and Questions

To candidate Desislava Aleksandrova, I would like to suggest three recommendations. These are primarily intended to provoke her attention toward future work and do not diminish my positive evaluation of the research results achieved.

The **first** recommendation is of a technical nature and concerns the illustrative approaches and materials used in relation to the topic the candidate explores in her research. In my opinion, especially in the part related to the model — which is a focal point of the dissertation — the visual materials could be richer and more diverse.

The **second** recommendation again relates to the proposed model for the development and management of a destination for medical tourism. I believe that in her future work, D. Aleksandrova would benefit from providing a more detailed and in-depth justification of the relationship between medical tourism, the resource potential of the destination, and the factors determining its attractiveness in the context of medical tourism.

The **third** recommendation is more general and pertains to the precision of certain terms that have similar meanings and are used interchangeably. I believe that the way they are used in the dissertation does not provide sufficient clarity for the reader.

8. Conclusion

Summarizing my position, I believe that the dissertation submitted for review is an independent work of the doctoral student and meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and its implementing regulations, as well as the internal framework of the University of National and World Economy (UNWE). Regarding the procedure for public defense, the candidate has presented a completed research work containing scientific and practical contributions on the topic of medical tourism and the attractiveness of the destinations that develop it. Based on the circumstances presented in points 1 to 7 of the review, I express my positive evaluation of the dissertation titled "Attractiveness of Destinations for Medical Tourism," developed by Desislava Aleksandrova Aleksandrova, and I recommend to the esteemed members of the Scientific Jury to award the candidate the educational and scientific degree of "Doctor" in Field 3.8 Tourism, under the scientific specialty "Economics and Management" (Tourism) at UNWE.

Date / place

Signature:

Prof. Dr. M. Stankova